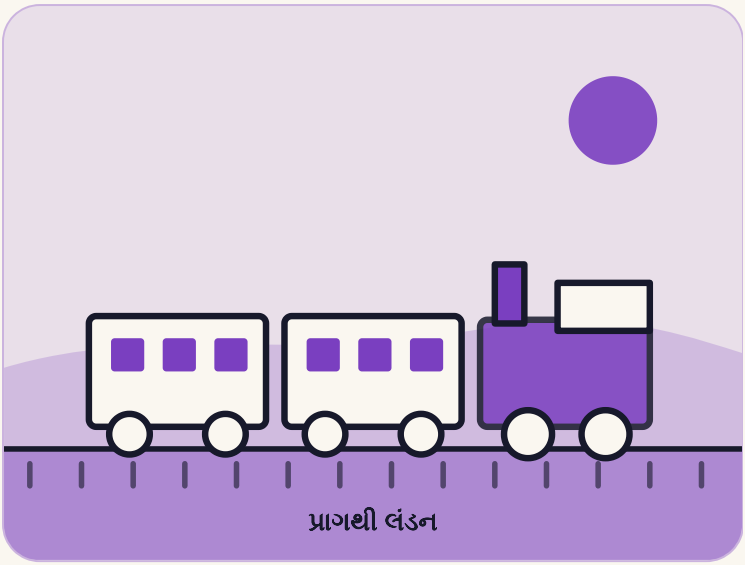

બ્રિટન

માળિયામાં મળેલી સ્ક્રૅપબુક

50 વર્ષ સુધી નિકોલસ વિન્ટને કોઈને ન કહ્યું કે તેમણે 669 બાળકોને બચાવવામાં મદદ કરી હતી. પછી તેમની પત્નીને એક સ્ક્રૅપબુક મળી.

ક્યાં મેઇડનહેડ અને પ્રાગ

કોણ નિકોલસ વિન્ટન, લંડનના એક શૅર-દલાલ, જેમણે ચેકોસ્લોવાકિયાનાં બાળકોને બચાવવામાં મદદ કરી

ક્યારે 1938 થી 2015

4 મિનિટનું વાંચન

પ્રકરણ પહેલું

વાર્તા

1988માં ઇંગ્લૅન્ડના મેઇડનહેડમાં ગ્રેટે નામની એક સ્ત્રી પોતાનું માળિયું સાફ કરતી હતી. તેને એક જૂની સ્ક્રૅપબુક મળી. તેમાં બાળકોના ફોટા અને નામોની યાદીઓ ભરેલી હતી. તે તેમાંના કોઈને ઓળખતી ન હતી.

તેણે પોતાના પતિ નિકોલસ વિન્ટનને તેના વિશે પૂછ્યું. તેમણે તેને એવી વાત કહી જે તેમણે ક્યારેય કહી ન હતી. પચાસ વર્ષ પહેલાં તેમણે 669 બાળકોને બચાવવામાં મદદ કરી હતી.

પ્રાગ, 1938

1938ના અંતમાં વિન્ટન લંડનમાં શૅર-દલાલ હતા. તેમણે સ્કીની રજાની યોજના બનાવી હતી. પછી એક મિત્રે તેમને ચેકોસ્લોવાકિયાના પ્રાગ આવવા કહ્યું, યહૂદી પરિવારોની મદદ માટે. નાઝી જર્મની તે દેશ પર કબજો કરવાનું હતું.

વિન્ટનને એવી છાવણીઓ મળી જે એવા પરિવારોથી ભરેલી હતી જે પોતાનાં બાળકોને સુરક્ષિત મોકલવા માગતા હતા. બ્રિટન 17 વર્ષથી નાનાં બાળકોને લેતું હતું. પણ દરેક બાળક માટે એક ઘર અને 50 પાઉન્ડનું વચન જોઈતું હતું. કોઈકે ઘર અને પૈસા શોધવાના હતા.

વિન્ટન પ્રાગમાં લગભગ ત્રણ અઠવાડિયાં રહ્યા. તેમણે પોતાના હોટેલના રૂમમાં બાળકોનાં નામ લખ્યાં. લંડન પાછા ફરીને તેમણે સાંજો અને રજાઓ પાલક પરિવારો શોધવામાં અને પૈસા ભેગા કરવામાં ગાળી. બીજા લોકો પ્રાગમાં રોકાયા, જેમ કે ડોરીન વૉરિનર અને ટ્રેવર ચૅડવિક. વિન્ટને કહ્યું કે તેમનું કામ અત્યંત મહત્ત્વનું હતું.

> લિવરપૂલ સ્ટ્રીટ પર તે દિવસે 250 પરિવારો નિરર્થક રાહ જોતા રહ્યા.
>
> નિકોલસ વિન્ટન, Mental Flossમાં ટાંકેલું

669

બાળકો બ્રિટન પહોંચ્યાં

250

છેલ્લી ટ્રેનમાં બાળકો, જે ક્યારેય ન ઊપડી

1988

જે વર્ષે ગ્રેટેને સ્ક્રૅપબુક મળી

છેલ્લી ટ્રેન

માર્ચથી ઑગસ્ટ 1939 સુધી બાળકોનાં જૂથ પ્રાગથી વિમાન અને ટ્રેનથી નીકળ્યાં. છેલ્લું જૂથ 1 સપ્ટેમ્બર 1939ના રોજ નીકળવાનું હતું. તે જ દિવસે જર્મનીએ પોલૅન્ડ પર હુમલો કર્યો. યુદ્ધ શરૂ થયું અને સરહદો બંધ થઈ ગઈ. લગભગ 250 બાળકો નીકળી ન શક્યાં. તેમાંથી લગભગ કોઈના બચવાની જાણ નથી.

વિન્ટને અમેરિકાના નેતાઓને લખ્યું, બાળકોને લેવા માટે. કોઈ જવાબ આવ્યો નહીં.

માળિયામાં મળેલી વસ્તુ

1988માં ગ્રેટેએ સ્ક્રૅપબુક હોલોકોસ્ટના એક ઇતિહાસકારને આપી. BBCના એક કાર્યક્રમ, *That's Life*, એ વિન્ટનને મહેમાન તરીકે બોલાવ્યા. તેઓ પ્રેક્ષકોમાં બેઠા હતા. સંચાલકે પૂછ્યું કે અહીં કોઈ છે જેનું જીવન નિકોલસ વિન્ટનને આભારી છે. ઘણા લોકો ઊભા થયા.

વિન્ટનનું અવસાન 2015માં 106 વર્ષની ઉંમરે થયું.

ક્યારે શું થયું

- **1938** વિન્ટન પ્રાગ જાય છે અને બાળકોની યાદી બનાવવાનું શરૂ કરે છે.
- **1939** માર્ચથી બાળકો પ્રાગથી નીકળે છે. છેલ્લી ટ્રેન 1 સપ્ટેમ્બરે અટકાવાય છે.
- **1988** ગ્રેટેને સ્ક્રૅપબુક મળે છે. વિન્ટન That's Lifeમાં આવે છે.
- **2015** વિન્ટનનું 106 વર્ષની ઉંમરે અવસાન.

પ્રકરણ બીજું

આ વાર્તા ખાસ કેમ છે

તેમણે પચાસ વર્ષ કોઈને ન કહ્યું. તેમની પોતાની પત્નીને માળિયાની સ્ક્રૅપબુકથી ખબર પડી.

તેઓ અનેકમાંના એક હતા. વિન્ટને પોતે પ્રાગના તે લોકોનાં નામ લીધાં જેમનું કામ અત્યંત મહત્ત્વનું હતું.

અમારો મત

મોટી ભલાઈ ઘણી વાર નીરસ કામ જેવી દેખાય છે: યાદીઓ, ફૉર્મ, પૈસા અને ફોન, દિવસેને દિવસે.

પ્રકરણ ત્રીજું

આપણે શું શીખી શકીએ

1 પહેલા પગલા માટે હા કહો

તેઓ સ્કીની રજાની યોજના બનાવતા હતા. તેમણે રસ્તો બદલ્યો અને પ્રાગ ગયા.

આ અજમાવો: આ અઠવાડિયે જ્યારે કોઈ મદદ માગે, ત્યારે એક નાના પહેલા પગલા માટે હા કહો.

2 નીરસ કામ કરો

તેમણે સાંજો અને રજાઓમાં નામ લખ્યાં, ઘર શોધ્યાં અને પૈસા ભેગા કર્યા.

આ અજમાવો: જે હેતુની તમને પરવા છે તેના માટે એક કંટાળાજનક કામ પસંદ કરો. આ અઠવાડિયે કરો.

3 શ્રેય વહેંચો

બીજાઓએ પ્રાગમાં કામ કર્યું, અને વિન્ટને તેમને મહત્ત્વના ગણાવ્યા.

આ અજમાવો: જે લોકો તમારી સાથે કોઈ કામ વહેંચે છે તેમનાં નામ લખો. તેમને રૂબરૂ આભાર કહો.

4 નોંધ રાખો

સ્ક્રૅપબુકને કારણે પચાસ વર્ષ પછી બાળકો શોધી શકાયાં.

આ અજમાવો: આજે તમે કોઈ માટે જે કર્યું તે લખો. તેને ક્યાંક સલામત રાખો.

સાથે લઈ જવા જેવો એક વિચાર

સૌથી વધુ બચાવનારા ઘણી વાર ચૂપ રહેનારા હોય છે.

સ્રોત (અંગ્રેજીમાં)

Mental Floss
Meet Nicholas Winton, the Man Known as “Britain’s Schindler” (2017)

Holocaust Educational Trust
Holocaust Memorial Day 2016: Nicholas Winton, Our Hero, by Richard Ferrer

About Holocaust
Who was Nicholas Winton, and why did he bring 669 children from Czechoslovakia in 1938-39?

Wikipedia
Nicholas Winton

હકીકત-ચકાસણી નોંધ: સ્રોતો મુખ્ય વાર્તા પર સહમત છે અને વિગતોમાં જુદા પડે છે. બાળકોની સંખ્યા: 669 (Mental Floss, Holocaust Educational Trust, Wikipedia); About Holocaust કહે છે કે ગ્રેટેને મળેલી સ્ક્રૅપબુકમાં 664 બાળકોની વિગતો હતી, અને તેના શીર્ષકમાં 669 આપે છે. વાર્તા 669 કહે છે, જે બાકીના ત્રણ સ્રોતોનો આંકડો છે. ટ્રેનો: Mental Floss કહે છે

કે 1 સપ્ટેમ્બર 1939 પહેલાં સાત ટ્રેનોએ 669 બાળકોને પહોંચાડ્યાં અને આઠમી અટકાવાઈ; About Holocaust કહે છે કે પહેલું જૂથ 14 માર્ચ 1939ના રોજ વિમાનથી નીકળ્યું, સાત વધુ રેલથી ગયાં, અને છેલ્લું 2 ઑગસ્ટ 1939ના રોજ નીકળ્યું; વાર્તા ફક્ત એટલું કહે છે કે માર્ચથી ઑગસ્ટ 1939 સુધી જૂથો વિમાન અને રેલથી નીકળ્યાં. છેલ્લું જૂથ, લગભગ 250 બાળકો, 1 સપ્ટેમ્બર 1939ના રોજ નીકળવાનું હતું (Wikipedia); Mental Floss કહે છે કે મનાય છે કે તેઓ મરી ગયાં; Wikipedia કહે છે કે યુદ્ધમાં ફક્ત બે બચ્યાં; વાર્તા કહે છે કે લગભગ કોઈના બચવાની જાણ નથી. વિન્ટનનો પોતાનો ભાગ: તેઓ પ્રાગમાં લગભગ ત્રણ અઠવાડિયાં રહ્યા અને જાન્યુઆરી 1939માં પાછા ફર્યા (Wikipedia); Doreen Warriner અને Trevor Chadwick જેવા બીજા રોકાયા, અને વિન્ટને તેમની ભૂમિકાઓને અત્યંત મહત્ત્વની કહી (Wikipedia); વાર્તા એ જ કહે છે. સ્કીની રજા અને એક મિત્રનો ફોન Mental Floss અને Wikipediaના છે; Wikipedia Martin Blake, Marie Schmolka અને Doreen Warrinerને તે લોકો તરીકે નામ આપે છે જેમણે તેમને પ્રાગ બોલાવ્યા. 50 પાઉન્ડનું વચન અને 17 વર્ષની મર્યાદા Wikipedia અને Mental Flossનાં છે. સ્ક્રૅપબુક ગ્રેટેને મેઇડનહેડમાં પોતાના માળિયામાં મળી (Mental Floss); That's Lifeનો એપિસોડ Holocaust Educational Trust (અડધા પ્રેક્ષકો ઊભા થયા) અને Wikipedia (બાકીના, બાળકો અને પૌત્રો, પછી ઊભા થયા)નો છે; વાર્તા કહે છે કે ઘણા લોકો ઊભા થયા. 250 પરિવારોવાળું અવતરણ Mental Flossનું છે. વિન્ટનને નાઇટહુડ 2002 (About Holocaust) અથવા 2003 (Wikipedia, 31 ડિસેમ્બર 2002ના સન્માનો, જેની જાહેરાત 2003માં થઈ)માં મળ્યો ગણાય છે; વાર્તા તેને છોડી દે છે. "અમેરિકાના નેતાઓને લખ્યું અને કોઈ જવાબ આવ્યો નહીં" Mental Flossનું છે. નકશા પરનું નિશાન મેઇડનહેડ બતાવે છે, જ્યાં તેઓ રહેતા હતા. "અમારો મત" વાળી લીટીઓ અમારું પોતાનું અર્થઘટન છે. બાકીનું બધું ઉપરના સ્રોતોમાંથી છે.